

vero sunt cives Jerusalem, id est visionis pacis, quia in pace conscientiae uni Deo servant et adherent, dicuntque: « In pace in idipsum dormiam et requiescam. » S. Augustinus in *Sentent.*, Sent. 221: « Duae, ait, in toto mundo civitates faciunt duo amores: Jerusalem facit amor Dei, Babyloniam facit amor saeculi. Interrogat ergo se quisque, et inveniet unde sit civis. » Et S. Gregorius, *VIII Moral.*, xv: Cives, ait, Jerusalem sunt qui solam caelestem patriam diligunt; cives Babylonie sunt qui terrenae patriae curis subjacent. « Cum igitur constet plerumque etiam bonos non terreno studio terrenis curis implicari (uti Daniel, ait, a rege prepositus fuit Babylonii), patenter agnoscimus quia sine nonnunquam cives Jerusalem angariis solvunt Babyloniam, sicut saepe cives Babylonie impendunt angarias Jerusalem. » De Babylone haec plura dicam *Apos.* xvii et xviii.

Alludit S. Petrus primo, ad Abraham, parentem Synagoga, fidei et fidelium; sicut enim Deus Abrahamum elegit in Babylonia, eumque de Ur Chaldaeorum eduxit in terram promissam: ita S. Petrus Romae convertit S. Clementem, S. Pudentem, S. Linum, S. Cletum aliosque clarissimos viros, qui fuerunt primores et proceres Ecclesiae. Secundo, alludit ad captivitatem Babylonicam: tunc enim Dei populus et Synagoga Judaeorum in Babylone debebat captiva, multosque Babylonicos ad Dei veri fidem convertebat; unde erat tunc in Babylone Ecclesia Dei electa. Simili modo Romae S. Petrus e gentilibus plurimos convertit, adeoque ibi arcem et caput Ecclesiae Christianae constituit. Erat ergo Romae Ecclesia a Deo coelecta, id est, electa aequae ac olim Synagoga Judaeorum.

COELECTA. — Perperam interpretes nonnulli legunt *coelecta*. Graece enim est *κολεκται*, id est *coelecta*, id est, simul vobiscum electa, consors vestra electionis ad fidem, gratiam et salutem. Electus aut primitus a Deo, aequae ac a Christo, Judaeorum populus, cujus peculiariter pastor et curator erat S. Petrus, *Galat.* ii, 8, cuique primario hanc scribit *Epistolam*, cap. i, vers. 1. Coelectus fuit populus Gentium a Christo, qui Gentes cum Judaeis in unam congregavit Ecclesiam; idque hac voce Judaeis insinuat hinc S. Petrus (Gentium enim caput erat Roma), ut Judaei more solito Gentes non aversentur, sed eas ut fratres in Christo ament, eisque se associet. Rursum, hac voce confirmat fideles Orientis in fide per fidem urbis et Ecclesiae principis, pura Romane, quod illa eis consentiat tum in fide, tum in spe vocationis, tum in charitate. Rursum Ecclesia electa est Ecclesia electorum ad fidem et gratiam, et si in ea perseverent, ad gloriam.

Prima enim, eaque singularis et eximia fuit electio fidelium Romanorum, et primitiva Ecclesiae Romanae, utpote quae primitiva spiritus a Christo per SS. Petrum et Paulum hauriens, floruit heroica fide, sublimes spe, ardentem charitate, adeoque tot centena millia Martyrum per trecentos perse-

cutiois annos continuo progerminavit. Quocirca multi principes, reges et reginae devotionis ergo Romam magnis itineribus et impendis profecti sunt, ut loca sancta religiose viserent; quin et non pauci ibidem vivere et mori, ac inter Sanctos sepeliri elegerunt, quorum exempla recensuit *Isaia* cap. lxxvi, 23. Imo Christus Dominus apparuit S. Brigidae (ut habet ejus Vita apud Surium, 23 Julii) jussit ei peregrinari Romam, dicens: « Proficere Romam; ille enim plateae sunt auro intrate, et Sanctorum sanguine rubrate: ibi propter condonationes sive indulgentias quas promeruerunt Sancti, compendio venit ad caelum. » Paruit ipsa, ac Romam profecta, ibi eam sanctitatem adeptam est, ut ibidem moriens anno Domini 1373, catalogo Bestorum solemniter ritu adscribi meruerit, adeoque domus ejus in templum conversa, religiose ab inquilinis et peregrinis in-visitur.

Merito ergo Tertullianus, lib. *De Prascript.*: « Felix, ait, Ecclesia (Romana) cui totam doctrinam Apostoli cum sanguine suo profuderunt. » S. Augustinus, *epistola* 162, ait in Ecclesia Romana semper Apostolicae cathedrae viguisse principatum. S. Hieronymus, lib. *II Contra Jovinianum*: « Scito, ait, Romanam fidem Apostolicae voce laudatam, istiusmodi prestigias non recipere, etiamsi angelus aliter annuntiet, quam semel predicatum est, Per^o auctoritate nunquam non posse mutari. » S. Irenaeus, lib. III, cap. ix, docet integram fidem in Romana Ecclesia servari, ad eamque omnes confugere debere. Idem docet Optatus, lib. *II contra Parm.*; S. Cyprianus, lib. I, *epist.* 3; S. Ambrosius, *orat. De obitu S. Iulii fratris*, et alii.

ET MARCUS FILIUS MEUS. — Hic « Marcus » non fuit Joannes cognomento Marcus, consobrinus Barnabae, de quo *Actor.* xii, 12, sed S. Marcus Evangelista: hunc S. Petrus vocat filium suum, non secundum carnem, sed secundum fidem et spiritum; quia eum sua fide, doctrina et spiritu imbuerat, adeo ut scriberet Evangelium: unde eumdem habuit adiutorem et interpretem, ideoque charissimum: eaque de causa mox eum misit Alexandriam, ubi erexit Ecclesiam tanta confidentia et sanctitate florentem, ut ejus discipuli Essaei, id est sancti et pii, sint cognominati, de quibus dixit *Actor.* v, 1. Hinc liquet S. Marcum non fuisse e 72 Christi discipulis, ut vult Epiphanius, *haeresi* 51, sed post Christum conversum fuisse a S. Petro; ideo enim eum filium vocat, quod eum in Christo genuerit. Ita Papias apud Eusebium, lib. III, cap. ult.; S. Hieronymus, *De Script. Eccl.*, in *Marco*; Beda, *Præf. in S. Matthaeum*, et alii. Addunt aliqui vocari « filium, » quod hujus epistolae fuerit interpres, quod est probabile. Hinc colligit Beda et alii, hanc epistolam S. Petri esse antiquissimam, primamque omnium epistolarum, scriptamque anno Christi 45. Eodem enim anno (qui fuit Claudii imperatoris tertius) S. Mar-

cus, scripto Romae Evangelio, a S. Petro discedens profectus est Alexandriam, ubi quasi Episcopus sedit per annos 19, scilicet usque ad annum Christi 64, Neronis 8, quo coronatus est martyrio, teste Eusebio, lib. *II Hist.*, xiv, et lib. III, cap. ult., et aliis.

14. SALUTATE INVICEM IN OSCULO SANCTO. — puta Christiano, pudico, candido; non infideli, impudico, ficto, quod est pars adulterii, criminis osculo, mortis initium, ait S. Basilius *De Virg.* Unde osculo sancto in protestationem charitatis osculabantur se invicem Christiani ante S. Synaxin, clamante Diacono: « Compleximini et osculamini vos invicem, » teste Cyrillo, *catechesi* 5. Osculum enim est signum primo, reconciliationis; secundo, pacis; tertio, charitatis; quarto, laetitiae; quinto, Catholicae communicationis, ut docet Auctor lib. *De Amicitia*, apud S. Augustinum, tom. I. Unde Graeca et Oecumenius, pro osculo sancto legunt osculo charitatis, non carnalitatibus. Osculum enim significat tam animum animo, quam os ori puro amore conjungi. Tertullianus vero, lib. *De Oratione*, osculum dicitur signaculum orationis. Nam, ut ait S. Augustinus, serm. 83 *De Diversis*: « Post orationem Dominicam dicitur Pax vobiscum, et osculantur sese invicem Christiani in osculo sancto, quod est signaculum pacis, si quod ostendunt labia, fiat in conscientia, id est, quomodo labia tua et labia fratris tui accedunt, sic cor tuum a corde illius non recedat. » Vide dicta de osculo sancto, II *Corinth.* cap. xiii, vers. 12.

GRATIA VOBIS OMNIBUS. — Graece *χαρις*, id est *gratia*; ita Syrus. Pax Hebraeis significat gratiam, omneque bonum; forte etiam Noster pro *ἀγάπη* legit *χαρις*, id est *gratia*. Nam S. Paulus, S. Petri socius et assecla, ubique in epistolis fidelibus gratiam apprecatur, adeoque apprecatio gratiae et pacis

est verum Apostolicae epistolae sigillum. Unde eam usurpant SS. Ignatius, Polycarpus et alii viri Apostolici illius aevi in suis epistolis.

QUI ESTIS IN CAENISO JESU. — Qui Christo estis incorporati per fidem, spem, charitatem, mox incorporandi per eternam felicitatem et gloriam, uti dixit vers. 10. Praeclare Eusebius Emisenus, vel potius S. Eucherius Lugdunensis, homil. *De S. Maximo*: « O, inquit, fragilitas humana! exiguum est quidquid agis propter spem aeternorum. » Nam, ut ait Cicero, *Tuscul.* IV: « Quid videatur ei magnum in rebus humanis, cui aeternitas omnium, totiusque mundi nota sit magnitudo? » Sublimius et divinius S. Augustinus, lib. XII *Confess.*, xi: « O beata (creatura), ait, inharendo beatitudini tuae, beata simpiterno inhabitatore te, atque illustratore tuo. Nec invenio quid libentius appellandum existimem celum celi Domino quam domum tuam contemplationem delectationem tuam sine ullo defectu egrediendi in aliud, mentem puram concordissime unam stabilitatem pacis sanctorum spirituum, civium civilitatis tuae in caelestibus, super ista caelestia. Unde intelligat anima ejus peregrinatio longinqua facta est, si jam sicut tibi, si jam facte sunt ei lacrymae suae panis, dum dicitur ei per singulos dies: Ubi est Deus tuus? si jam petita te unam, et hanc requirit, ut inhabitet in domo tua per omnes dies vitae suae. Et quae vobis nisi tu? Et quae dies tui nisi aeternitas tua, sicut anni tui qui non deficiunt, quia idem ipse es? Hinc ergo intelligat anima mea, quae potest, quam longe super omnia temporaria aeternus, quando tua domus quae peregrinata non est, quamvis non sit tibi coaeterna, tamen indesinenter tibi cohaerendo, nullam patitur vicissitudinem temporum. »